

**Josep Maria
Arnau de Bolós,**
cap del servei de farmacologia clínica de
l'HUB, professor de la UB, coordinador de
recerca de l'HUB i investigador IDIBELL

JOSEP MARIA ARNAU DE BOLÓS

- Llicenciat en Medicina i Cirurgia per la Universitat Autònoma de Barcelona el 1977
- Doctor en Medicina i Cirurgia per la Universitat Autònoma de Barcelona el 1982
- Metge especialista en Medicina Interna a l'Hospital Universitari de la Vall d'Hebron el 1980
- Metge especialista en Farmacologia Clínica a l'Hospital Universitari de la Vall d'Hebron el 1984
- Màster en Lideratge i Gestió de la Ciència per la Universitat Pompeu Fabra el 2010
- Professor titular de Farmacologia a la Universitat Autònoma de Barcelona el 1990 i a la Universitat de Barcelona el 2008
- Director de 8 tesis doctorals
- Més de 100 articles publicats en revistes indexades

Nom: **Josep Maria Arnau de Bolós**
Entitat: **ICS, HUB, UB, IDIBELL**
Programa: **Servei de farmacologia clínica**

Quina és la seva tasca com a responsable de la direcció de recerca de l'HUB?

Durant un any se'ns va encarregar fer un pla estratègic sobre la recerca a l'HUB, i aquesta feina va culminar amb la seva aprovació el març de 2010 per part dels òrgans directius de l'HUB i la creació de la direcció de recerca, que té un responsable que presideix el Comitè de Recerca que és la base del seu funcionament i que depèn de la Direcció Mèdica de l'hospital. Principalment la tasca de la direcció de recerca és millorar la recerca de l'HUB, aprofitar les oportunitats que ofereix l'IDIBELL, buscar les màximes sinergies amb la UB i l'ICO, i ara, aprofitar també el projecte Biopol'H.

Si hem d'explicar les coses que hem fet jo diria que primer de tot hem guanyat visibilitat, és a dir, ens hem posat en contacte amb els grups i la gent que fa recerca a l'hospital i els hi hem ofert el nostre suport. Lògicament el nostre objectiu és implementar progressivament les diferents accions previstes al Pla estratègic. En aquesta línia, una de les coses importants és que hem impulsat iniciatives en la línia de millora dels recursos humans. Per una banda, hem encetat un programa de convocatòries públiques d'ajuts per a estades a centres de recerca a l'estranger per a investigadors de l'HUB. Per altra banda, juntament amb l'IDIBELL, hem promogut la creació d'un programa

post-MIR de formació en recerca amb l'objectiu de vincular a la institució els millors professionals joves que finalitzen el seu període de formació especialitzada i que han mostrat el seu interès per a la recerca. Aquest programa basat en contractes de fins a tres anys, millora notablement les tradicionals beques que s'havien ofert fins el 2009.

Una altra de les feines prevista en el pla estratègic era l'establiment de plans de recerca per als diferents serveis. Un primer pas ha estat la redefinició del mapa de grups de recerca de l'HUB i la seva estructuració més formal, procés que ha portat a l'aparició de nous grups, grups emergents i grups clínics associats. Aquesta redefinició implicarà un seguiment i recolzament dels grups i vol ser la base per un nou impuls a la recerca per als propers 4 anys.

El pla també plantejava accions per millorar el suport a la recerca. Durant aquest primer any i específicament en el camp dels assaigs clínics s'ha aprofitat la integració de l'IDIBELL dins del consorci CAIBER de l'Institut de Salut Carlos III (ISCIII) i la creació de la *Unidad Central de Investigación Clínica en Ensayos Clínicos* (UCICEC) com a estructura de suport (<http://www.idibell.org/modul/ucicec>).

L'ENTREVISTA

Per a què és útil una eina com CAIBER (Consortio de Apoyo a la Investigación Biomédica en Red)?

Espanya és una gran investigadora d'assaigs clínics, però als hospitals hi havia una manca de suport transversal, sobre tot per als assaigs independents. Per això, l'ISCIII va crear CAIBER el 2008 per a cobrir aquesta mancança. Ja existien estructures en xarxa per àrees temàtiques (CIBER, RETICS), i a l'Institut de Salut Carlos III es va decidir estructurar una xarxa de suport a la recerca. El CAIBER va néixer específicament per a recolzar els assaigs clínics, sobretot els independents. El CAIBER té 40 unitats a Espanya -9 a Catalunya- que estan en xarxa i que reben el nom d'Ucicecs (unidades centrales de investigación clínica en ensayos clínicos). La idea és donar suport tant en personal com en estructures als Grups d'Investigació Clínica per potenciar. El que pretenem des del CAIBER i les Ucicecs és donar suport en totes les fases, des del disseny fins a la publicació de l'assaig clínic, però encara estem començant. Les nostres prioritats inicials són: assaigs independents, assaigs que siguin promoguts per investigadors de l'HUB o de l'ICO, i que siguin multicèntrics. En tot cas és una bona idea que hem d'aprofitar i per això estem treballant.

De quines vies de suport disposen els investigadors avui en dia?

En quant a finançament hi ha diverses vies. Hi ha unes institucions, agències i organitzacions -tant públiques com privades sense ànim de lucre o sense interès comercial- que obren unes convocatòries competitives, en les quals només una minoria de projectes presentats (els millors) assoleixen els fons; és molt dur, i més ara que hi ha retallades. Després hi ha els promotors privats, és a dir, els que inverteixen amb un interès comercial i que són les indústries biosanitàries, els dos sectors més grans en aquest bloc serien la indústria farmacèutica i la de productes sanitaris. I la última via per a obtenir finançament seria el mateix sistema nacional de salut, és a dir, un hospital o una corporació sanitària pot tenir la seva pròpia agenda de recerca que vol tirar endavant recolzant-la, almenys en part, amb recursos propis; un bon exemple en aquest camp podria ser la recerca en serveis sanitaris o en resultats en salut.

Finalment, no hem d'oblidar que tant o més important és la via de suport a la recerca que hauria de venir dels serveis científico-tècnics de les fundacions de recerca a les que estan vinculats els hospitals, o d'estructures de suport a la recerca que puguin venir de fora, per exemple el CAIBER en seria una.

Són suficients els ajuts a la recerca?

Des del meu punt de vista crec que són insuficients i concretament crec que a la recerca clínica se l'hauria d'ajudar més del que se l'ajuda perquè al final la gent acaba investigant per voluntarisme, però si vols fer-ho bé t'has de professionalitzar. I tot i això es publica molt i bé, cosa que posa de manifest que hi ha gent bona i que s'esforça per tirar endavant la investigació tot i les dificultats. Això suposa que amb un millor finançament i més suport tècnic segurament la situació de la recerca a Espanya podria millorar. A Europa, per exemple, el finançament és clarament superior i els recursos humans per donar suport tècnic a la recerca clínica són molt millors.

Com es podrien potenciar els grups de recerca?

A banda de millorar el finançament extern i el recolzament intern i recursos humans, hi ha altres aspectes a considerar. Com planteja el nostre pla estratègic, un és la formació; tothom s'ha de formar contínuament i la recerca no és una excepció. Un altre és la incorporació de nous professionals amb un perfil més investigador, ja sigui a través de les fundacions a les que estan vinculats els hospitals o dins dels processos d'incorporació de nous professionals als propis centres sanitaris.

Com descriuria el panorama dels científics a Espanya?

Tenim bons científics i bones idees i propostes, és a dir, el panorama és bo des del punt de vista del substrat. Però perquè tot plegat funcioni cal afegir alguns ingredients més. S'ha de canviar la mentalitat, no es tracta només d'anar posant diners i persones, sinó que ens hem d'apropar al món de l'empresa, aconseguir que la moda de la ciència i la innovació sigui una oportunitat, i també que qui es dedica pugui tenir certa estabilitat i una carrera professional. A més, és imprescindible impulsar iniciatives per consolidar una bona indústria biosanitària i les activitats de transferència. Ara per ara, el que fa més por és la retallada per la crisi econòmica, però segueixen havent-hi oportunitats que es poden aprofitar i crec que el procés endegat en aquests darrers anys al nostre campus ha anat incorporant els elements necessaris per donar resposta als reptes que s'estan plantejant i es plantejaran en els propers anys.

Com entén l'espai Biopol'H i com creu que el podria ajudar a desenvolupar la seva tasca?

El Biopol'H és un somni, una molt bona idea, hem de veure com es va articulant. Jo entenc que el Biopol'H és sumar, buscar sinergies entre la recerca bàsica, la clínica i el món de l'empresa, en un context en el que juguen un paper clau l'HUB, l'ICO, l'IDIBELL i la UB. Crec que el fet que vingui el CSIC, l'IBEC i laboratoris farmacèutics de referència és un molt bon símptoma però el repte no és fàcil. Hem de consolidar el somni amb projectes comuns i exemples d'èxit.

Com va néixer el seu interès per la ciència?

L'interès per la ciència l'he tingut des de petit, sempre he estat molt curiós i he volgut saber el perquè de tot. Un fet casual que em va influir força va ser entrar en contacte amb el món dels escacs de competició des de petit i tenir la oportunitat de comprovar els resultats d'un aprenentatge basat en el qüestionament i reavaluació permanent de les decisions. Més endavant conèixer més en profunditat les aproximacions del modelatge i del pensament analògic han suposat motivacions addicionals.

Lloc: Montagut (La Garrotxa)

Llibre: *Crónicas Marcianas*, de Ray Bradbury

Pel·lícula: *Blade Runner*, de Ridley Scott

Hobby: Escacs